

Golda, babička skoro jako z pohádky...

Eleonor Burketťová, doktorka historických věd a autorka celé řady titulů, si vytyčila nelehký úkol – představit izraelskou ministerskou předsedkyni Goldu Meirovou takovou, jaká se jevila svým současníkům, spolupracovníkům, kolegům, odpůrcům i nepřátelům.

Příběh Goldinky Mabovičové, dcery ruských emigrantů, sleduje životní pouť jedné z nejvýraznějších politických postav novodobého státu Izrael. Začíná v 19. století u ruských kořenů rodiny Mabovičů, popisuje americké intermezzo na počátku století 20., po němž následuje odchod do země zaslíbené, pokračuje přes sionistické nadšení spojené s budovatelským úsilím v jednom z kibuců, ne zcela vyvedené manželství, občasná avantýry s jinými muži, až po kuchyňské kabinetní praktiky Goldy – mimořádně silné ženy, která vlastně nikdy neopustila své socialistické ideály.

Autorka se pokouší rekonstruovat vnitřní pohnutky, které Goldu hnaly k neutuchajícímu úsilí při snaze vybudovat bezpečnou zemi pro všechny pronásledované Židy: zmiňuje rodinné zázemí, vliv starší sestry, neshody s matkou, touhu po lepším životě a ideály spravedlivé společnosti, která nikoho nediskriminuje, ba naopak se dokáže postarat o ty nejslabší.

Čtenář, který s napětím sleduje jednotlivé kroky politické kariéry této ženy, si ani neuvědomí, že je postupně vtahován do děje, který se rozprostírá nad samotným životem Goldy Meirové, a sice do vzniku novodobého státu Izrael. Má tak jedinečnou možnost konfrontovat Goldiny sionisticko-socialistické názory s názory jejich spolubojovníků i odpůrců. Další výrazné osobnosti společensko-politického života kolem této státnice vytvářejí jakési korzo, abychom se s nimi – tu blíže (David Ben Gurion, Moše Dajan, Henri Kissinger, král Husajn), tu letmo (Menachem Begin, Jicchak Rabin, Anvar Sadat, Richard Nixon) –, mohli seznámit.

Jako každá výrazná osobnost k sobě poutala Golda Meirová pozornost světových politiků, médií i nejobyčejnějších lidí doma i v zahraničí. Tak jako se o Winstonu Churchillovi dalo říci, že je „nejaristokratičtější ze všech aristokratů“, pak mnozí o Goldě tvrdili, že je „nejzemitější z lidu“. Zatímco Winston svými bonmoty v parlamentu nehorázně častoval své odpůrce, Golda generálsky řídila svůj kabinet, zúžený na oblíbence, nad šálkem kávy a koláčem, doslova ve své kuchyni. Ona, stejně, jako Churchill, v době největšího ohrožení země, neprosila nepřítel na kolenu, nepodléhala panice, nehleděla na politické body, nýbrž se pevně chopila kormidla, aby zemi vyvedla z krize. Této ženě vděčí Izrael za mnohé – oblíbenosti mezi mnohými africkými vládci, otevřené dlaní amerických sponzorů, nové výstavbě pro přistěhovalce, péči o pracující, zejména však za vítězství v Jom Kipurové válce. V době, kdy selhala rozvědka i generalita, zemi zachraňovala jedna téměř pohádková babička, která se svými mladými pomocníky pro svou zemi vykřesala naději, vyřešila válečnou krizi a nastartovala mírový proces s Egyptem...

Životopis podává Goldu Meirovou bez příkras – s veškerým jejím sarkasmem, uraženou ješitností, stigmatem druhorozené, touhou ovládat druhé, utajovanou léčbou rakoviny, ideály spravedlivé společnosti –, aby čtenáři nabídl plastický portrét ženy, která si přes mnohá negativa, politická i soukromá selhání, zcela po právu vysloužila respekt a úctu druhých.

Český čtenář může litovat snad jen toho, že v současné době naše politická scéna zcela postrádá tak výjimečné ženské osobnosti.

Eleonor Burketťová, *Golda*, z anglického originálu př. Pavel Hejzlar, ISBN 978-80-254-6648-3, formát 15x23 cm, 422 strany, citované zdroje a prameny, měkká vazba, vydal Emet, Praha 2011.

Petr Plaňanský